

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) v zmysle § 135 ods. 6 zákona č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 106/2018 Z. z.“) ako orgán dohľadu nad trhom nad dodržiavaním povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú alebo sprístupňujú na trhu vozidlá, ich systémy, komponenty a samostatné technické jednotky, uskutočnila na jeseň roku 2022 celoslovenskú kontrolnú akciu zameranú na kontrolu detských zadržiavacích systémov (ďalej len „DZS“).

DZS sú **systémy** pasívnej bezpečnosti, v ktorých je možné umiestniť dieťa v sediacej alebo ležiacej polohe a sú navrhnuté tak, aby znížili riziko jeho zranenia v prípade zrážky alebo náhleho spomalenia vozidla tým, že obmedzujú pohyb tela dieťaťa. Je preto nevyhnutné pravidelnými kontrolami zabezpečiť, aby sa na trhu SR sprístupňovali DZS v súlade s platnými právnymi predpismi so zreteľom na ich bezpečnosť.

Hlavným cieľom kontrolnej akcie bolo preto preveriť, či vlastnosti, ktoré deklarujú výrobcovia DZS zodpovedajú skutočnosti, t. j. či sú v súlade s technickými požiadavkami stanovenými v predpise Európskej hospodárskej komisie Organizácie spojených národov č. 44 zmenenou sériou zmien č. 4 o jednotnom ustanovení pre homologizáciu zadržiavacích zariadení pre deti cestujúce v motorových vozidlách (ďalej len „OSN č. 44“).

Predmetom kontroly boli všetky triedy veľkostí, hmotnostné rozsahy a kategórie DZS pre deti cestujúce v motorových vozidlách, uvádzané, sprístupnené na trhu v SR, ponúkané na predaj spotrebiteľovi a schválené v zmysle predpisu OSN č. 44.

Poznámka

*V súčasnosti sa nachádzajú na trhu DZS schválené v zmysle predpisu OSN č. 44 paralelne s predpisom OSN č. 129 pre zdokonalené detské zadržiavacie systémy (ďalej len „zdokonalené DZS“). Avšak od 1. septembra 2022 sa podľa predpisu OSN č. 44 už nemôžu udeliť žiadne rozšírenia homologizácie a prichádza k postupnému nahradzovaniu predpisom OSN č. 129 pre zdokonalené DZS, kde nároky na bezpečnosť a schvaľovanie sú mnohonásobne vyššie. Minimálne požiadavky na zdokonalené DZS zahŕňajú napr. požiadavku na **bočný náraz, ako aj požiadavku, že do 15 mesiacov preprava dieťaťa je možná len do boku alebo proti smeru jazdy.***

Obsahom kontroly bola najmä kontrola plnenia dodržiavania povinností hospodárskych subjektov v zmysle § 22 ods. 4 zákona č. 106/2018 Z. z., v zmysle ktorého možno uviesť na trh alebo sprístupniť na trhu DZS len ak :

- a) má udelené osvedčenie o typovom schválení,
- b) je vyrobené v súlade s udeleným schválením,
- c) osvedčenie o typovom schválení je v súlade s príslušným regulačným aktom,
- d) nepredstavuje riziko ohrozenia verejného záujmu na bezpečnosti a zdraví alebo iného oprávneného záujmu alebo verejného záujmu,

- e) je opatrené značkou typového schválenia, výrobným štítkom alebo doplnkovým štítkom, údajom alebo iným symbolom s označením, ktoré sa vyžadujú príslušným regulačným aktom,
- f) je k nemu pripojený návod na obsluhu, užívateľská príručka, príručka na údržbu alebo iný dokument, ktorým sa opisujú všetky osobitné podmienky alebo obmedzenia viažuce sa na ich používanie, ak to vyžaduje príslušný regulačný akt.

Požiadavky na značenie podľa predpisu OSN č. 44

Každý DZS musí byť označený:

- homologizačnou značkou,
- kategóriou zadržiavacieho systému,
- hmotnostným rozsahom, pre ktorý je DZS určený,
- označenie menom výrobcu alebo ochranou známku,
- dátumom výroby,
- ak je DZS vybavený systémom ISOFIX, symbolom Isofix – obrázok č.1,
- bezpečnostným upozornením nebezpečenstvo poranenia Airbagom – obrázok č. 2.

Obrázok č. 1

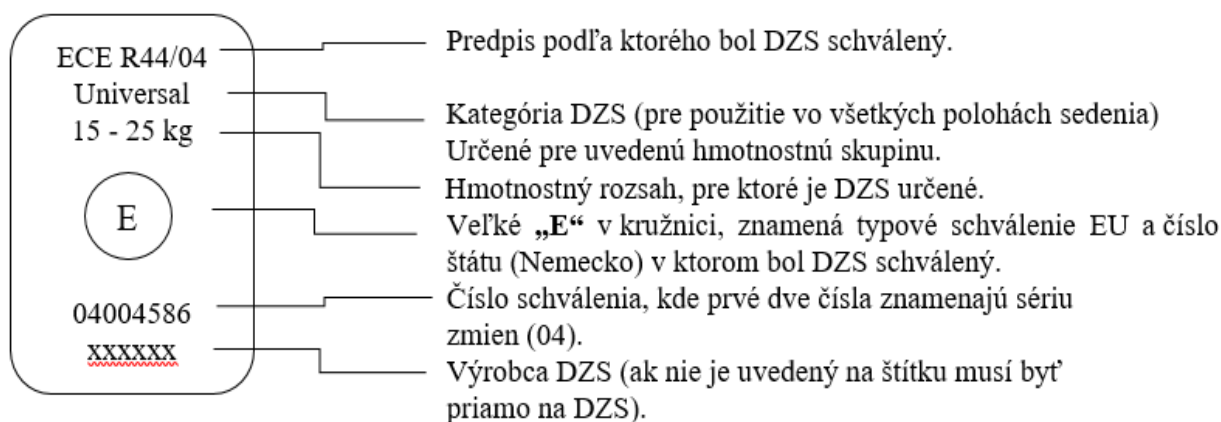
Symbol ISO ISOFIX

Obrázok č. 2

Štítko upozorňujúci na nebezpečenstvo poranenia airbagom

Obrázok č. 3 - Vzor štítku pre DZS

Technické požiadavky pre DZS ustanovené v EHK OSN č. 44/04

<u>EHK OSN č. 44/04</u>
Čelný náraz pri 50 km (21 – 28 G)
Zadný náraz pri 30 km (14 – 21 G)
Bočný náraz sa neuplatňuje
Preprava v smere jazdy od 9 kg (cca. 9 mesiacov)
System uchytania k vozidlu: ISOFIX aj pásmi vozidla
Klasifikácia podľa váhy rozdelená do 5 tried (0, 0+, I, II, III)

Každé DZS musí mať ďalej osvedčenie o typovom schválení a zároveň musí byť k DZS priložený návod na montáž, ktorý musí obsahovať predpísané náležitosti.

Výsledky kontrol

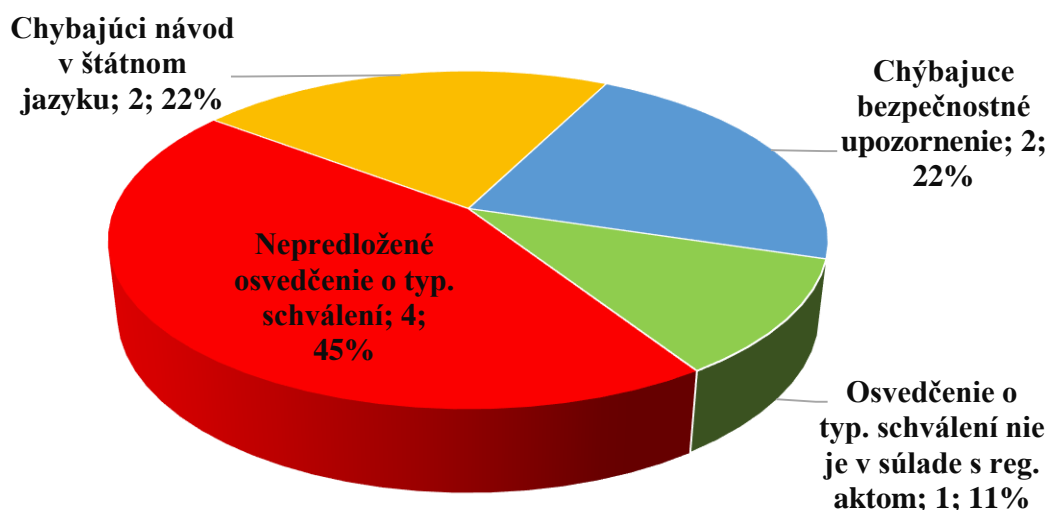
Celkovo bolo prekontrolovaných **99 druhov** DZS, pričom nedostatky boli u **7 druhov**, čo predstavuje **7 %**. Kontroly boli vykonané výhradne u distribútorov DZS (**43**), pričom v zmysle platnej legislatívy sa pod pojmom distribútor rozumie aj predávajúci.

Tabuľka č. 1 - Zistené nedostatky na trhu SR

Zistené nedostatky	Počet druhov	Hodnota v €
Chýbajúce bezpečnostné upozornenie v štátnom jazyku	2	514,80
Chýbajúci návod na montáž v štátnom jazyku		
Osvedčenie o typovom schválení nie je v súlade s príslušným regulačným aktom	1	149,00
Nepredložené osvedčenie o typovom schválení	4	823,75
Celkom	7	1487,55

Pri všetkých **7** druhoch DZS v celkovej hodnote **1487,55 €**, ktoré neboli v súlade s predpisom OSN č. 44, inšpektori SOI umožnili kontrolovanej osobe prijať nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v stanovenej lehote.

Graf č. 1 - Grafické znázornenie zistených nedostatkov pri kontrolách DZS na trhu SR

Z grafického znázornenia vyplýva, že najpočetnejším nedostatkom bolo nepredloženie osvedčenia o typovom schválení. Hospodárske subjekty, ktoré uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu DZS, **sú povinné** na vyžiadanie orgánu dohľadu ku každému DZS dodať **kópiu osvedčenia o typovom schválení**. Na základe uvedeného na každý druh DZS inšpektori SOI žiadali predloženie kópie osvedčenia o typovom schválení v zmysle § 152 ods. 4 písm. a) zákona č. 106/2018 Z. z.

Kontrola technických vlastností

V rámci kontrolnej akcie inšpektori SOI odobrali na overenie bezpečnosti a predpísaných technických vlastností uvedených v predpise OSN č. 44 spolu **10 druhov DZS**. Skúšky sa vykonávali v akreditovanom laboratóriu. Výsledky skúšok preukázali, že **všetky testované druhy DZS vyhoveli** technickým požiadavkám. Súčasťou testovania bolo aj overovanie technickej špecifikácie pokiaľ ide o bezpečnostné upozornenia uvedené priamo na DZS, v návode na použitie či obale výrobku. V uvedených kritériách až **5 druhov nespĺňalo** predpísané náležitosti, pričom:

- **1 druh DZS** mal zistený závažný nedostatok v označení symbolom, ktorý upozorňuje na orientáciu DZS voči vozidlu. Uvedená informácia je podstatná pre spotrebiteľa pre správnu montáž a používanie DZS a má priamy vplyv na bezpečnosť,
- **4 druhy** mali neúplný alebo nesprávny návod na používanie a montáž. Tieto zistené nedostatky podstatne zvyšujú riziká nesprávnej montáže a používania DZS.

Záver

Na základe negatívnych zistení z predchádzajúcich kontrolných akcií na DZS schválených v zmysle predpisu OSN č. 44, zaradila SOI opätovne do plánu práce kontrolu tejto sortimentnej skupiny výrobkov. Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť, či došlo k zlepšeniu situácie

na trhu SR, t. j. či si hospodárske subjekty dôsledne plnia predpísané povinnosti vo vzťahu k nim sprístupňovaným DZS.

Výsledky kontrolnej akcie preukázali, že všetky testované druhy DZS vyhoveľi technickým požiadavkám. Z uvedeného vyplýva, že situácia sa na trhu v tomto segmente v porovnaní rokom 2018, kedy prebiehala kontrolná akcia DZS, výrazne zlepšila. V roku 2018 až 73 % vzoriek nevyhovelo stanoveným technickým požiadavkám v odskúšaných parametroch, pričom až 5 druhov, čo predstavovalo 45 % , bolo nebezpečnými výrobkami.

Je dôležité si uvedomiť, že nielen samotné technické vyhotovenie, ale aj správne používanie DZS je kľúčové pre jej účinnosť. Je nevyhnutné riadiť sa pokynmi výrobcu, ktorý musí vypracovať montážne informácie a návod na obsluhu k DZS v súlade s predpisom OSN č. 44 s povinnosťou uviesť informácie o spôsobe a typoch vozidiel, v ktorých možno systém bezpečne používať. Je preto negatívnym zistením, že z 10 druhov overovaných práve na správnosť a úplnosť bezpečnostných inštrukcií, až 5 druhov nespĺňalo predpísané náležitosti.

Na základe uvedeného sa SOI bude aj naďalej venovať nielen overovaniu bezpečnosti DZS, ale aj kontrole značenia, súvisiacej technickej dokumentácie a to proaktívne, ako aj na základe podnetov od spotrebiteľov vzhľadom na skutočnosť, že uvedené výrobky pri správnej inštalácii a používaní môžu výrazne znížiť riziko vážnych zranení alebo dokonca smrti najzraniteľnejšej skupiny spotrebiteľov – detí.

V budúcom období SOI plánuje v rámci kontrolnej akcie preveriť bezpečnosť zdokonalených DZS v zmysle predpisu OSN č. 129, vzhľadom na fakt, že podľa predpisu OSN č. 44 sa už nemôžu udeliť žiadne rozšírenia homologizácie a prichádza k postupnému nahradzovaniu zdokonalenými DZS schválenými predpisom OSN č. 129.

Používanie zdokonalených DZS vyrobených v súlade s predpisom OSN č. 129 znamená pre spotrebiteľa nielen niekoľkonásobne väčšiu ochranu pre deti v prípade nárazu alebo náhleho spomalenia vozidla na rozdiel od DZS schválených v súlade predpisom OSN č. 44, ale aj jednoduchšiu inštaláciu, ktorá minimalizuje rizika nesprávnej montáže a má priamy vplyv na bezpečnosť v prípade nehody.